

Kuca

by Emir Sa on Sunday, October 28, 2012 at 2:15am ·

Zivot zaboravlja svoje igracke. Izgustira ih i ostavlja pored puta kojim prodje pa ih covjek kupi, skuplja, vuca za sobom i cuva kao skupa iskustva i drage uspomene. One male unese u kucu a one velike, kabaste i osjetljive na dodir, zakljuca u srcu jer je i srce kuca, nikad zakljucana, kuca koja ima onoliko soba koliko treba, za svaku uz put zaboravljenu igracku po jednu.

Tako se simbolika jednog doba nadje na polici ispod sata u kuhinji ili na komodi u uglu dnevne sobe; u prozorskom oknu drijemaju delikatesi proslosti a sa slika u stubistu ili iznad kauca zrace projekcije onih dusa koje su bas tu kucu gradile, puneci je igrackama raznih oblika i boja, namjestili je po vlastitom ukusu i tako ucinili od nje svoj mali, privatni muzej. U tom muzeju, unutar zidova nakicenih znakovima jednom davno zaboravljenim pored puta, kustos je suvisan.

Kuca zna sve o svom covjeku ali uglavnom cuti, usamljena na rubu ulice kao neko ko se nagledao svega pa sjedi cutke za sankom i zuri u casu, naduvenih obraza i grcevito stisnutih usana. Kad se vrata otkljucaju i necija ruka dotakne kvaku, kuca se otvori i prica kratke price pune pikantnih detalja i sokantnih epizoda, male novele iz zivota svojih stanara. Svaka igracka je prica za sebe, davna uspomena. Svaka sitnica sluti na neku osobinu ili iskustvo, na naviku nepoznatu komsijama i prijateljima. U figurama neodredjenog umjetnickog stila, ostavljenim na strateskim mjestima diljem kuce, kriju se karakterne crte domacinà. U rasporedu namjestaja i u skladu boja stoji opisana dubina njihove podsvjesti. Izmedju poda i plafona lebde njihovi strahovi, otkrivaju se zelje i nade, mane i poroci.

Kuhinja je teren u kojem vlada sadasnjost. U mrvama ispod stola, u ladicama punih krpa i kutijama za zacine nema mnogo fragmenata iz proslosti. Kuhinja govori o covjeku kakav je sad. U frizideru, u ladici sa povrcem i pretincima sa mlijekom, sakrivena je gastronomska karta svih clanova familije, njihov broj, godine i kilaza. Gurmani i holesterol, ako ih ima u kuci, kriju se na dnu police sa mesom a poguzije i gastritis vire iza sireva, onih supljih, budjavih ili se dave u onom slanom, ovcijem siru sa okusom rosnih jutara podno planine.

Frizider je jedan cosak u bermudskom trijanglu planete kuce. Postoji, naime, tajna veza izmedju novcanika, frizidera i kante za smece,

sakrivene ispod sudopera, iz cijeg se sadržaja može izcitati menù, sabrati troškovi za zadnjih nekoliko dana i naslutiti njihova svrha. Racuni, prazna ambalaza i zguzvane cedulje sa sifrovanim porukama na dnu kante mogu da predoče jasnu sliku o validnosti ukucana, o kvalitetu slobodnog vremena i stepenu njihove svijesti o sebi samom i o okolišu, o jucerasnjim planovima i sutrasnjim potrebama, sve u skladu sa kalendarom koji, ne bez razloga, obično krasi zidove kuhinje.

Prisustvo malih saksija sa zacinama na polici iznad sporeta i knjige sa receptima dalekih kuhinja slute na otvorenost i ljude kojima zadovoljstvo ulazi na usta. A takvi obično ostave, na centralnom mjestu u dnevnoj sobi, na sred niskog stola od hrastovine, staklenu pepeljaru sa motivom rodnog grada ucrtanim u dno, simbolično uflekanog tragovima pepela. U takvoj kuci žive vječita djeca, oni koje je mati prerano od sise odvikla.

Na pola puta između kuhinje i sobe, iza vrata u kojoj bravi obično nedostaje ključ, otvara se toalet, jedina prostorija u kuci gdje je čovjek posve sam. U pari sto se skupila po keramičkim pločicama i tragu daha na ogledalu nazire se gola istina i filozofija života onakvog kakav je sad. Toalet je nekom sakralno mjesto sa imperativom potpune čistoće a nekom oaza mira, zbijena među kremama, sapunima i malim bocama mirisnih ulja i parfema. Toalet ili čenifa sa malo detalja sluti na osobu koja kroz njega proćri kao kroz filter i izadje prividno nova. Kad svijeca sa mirisom lavande gori nježno na rubu lavaboja, ispod police sa finim, malim kutijama za bizuteriju, onda je toalet predsoblje sna, proplanak u cvatu gdje se smiruju strasti i svjetovi se mire.

Sudaraju se i ratuju u dnevnoj sobi, tamo gdje je zrak gust od naboja i latentnih nesporazuma. Tu se vode bitke sa genetskim predznakom, bitke čiji se ishodi prepoznaju u konotaciji boja u sobi ili omjeru ukusa i kica. Dnevna soba je kraljevstvo suvenira, saksija sa cvijećem egzotičnih imena i modernih tehničkih aparata, raspoređenih (ne)redom oko jednobojnog namjestaja, u vakumu između debelog tepiha i lusterata mrsavih ruku hobotnice. Izgled te sobe, koliko god djelovao stereotipan, govori mnogo o ishodu unutrašnjih sukoba njenih kreatora i odnosu snaga u kuci.

U dnevnoj sobi se filtrira bliska prošlost, sve one godine prezivljene zajedno. Suvenirni svjedoče o dalekim putovanjima i bliskim susretima: sto su suvenirni manji, to je sjecanje draže. Umjetničke slike na zidovima pokazuju ono sto nekom nedostaje i o čemu čuti i sanja pred zorom. Oziljci na parketu i slane fleke na jastucima u uglu kauca sjecaju na incidente nakon kojih nista više nije bilo isto jer podovi pamte ritam koraka i suza

može da zauvijek ovlazni izvezeno platno. Kad se već jednom dese, takve tragove ne mogu sakriti ni bogato nabrane, sutljive zavjese.

Spavaca soba preferira tamnije zavjese jednostavnog dizajna. Sto su zavjese tamnije, to je dublje iskustvo sto se zavuklo pod stepane jorgane. Ona uramljena slicica na noćnom stolicu je, nekad davno, bila sretni početak. Sloj prasine na staklenoj površini te slike i na rubu zaglavlja sto se uzdize iznad jastuka, koliko god oni mekani bili, govori mnogo o statusu spavace sobe. Ostatak se može pročitati u knjigama ili modnim revijama kojima se navlaci san na oči, jer spavaca soba ne voli knjige, ona voli tihe razgovore sakrivene u mraku, suskave poput tankih, svilenih spavacica sto su se dugo, iza vrata ormara, igrale strpljenja sa pidzamama i donjim rubljem. Spavaca soba se osjeća kao naprecac penzionisana kraljica kad u nju unesu televizor jer se njene tajne, bez izuzetka, obezobrazu i presele u garderobu, najmanju i najmladju prostoriju u kuci. Garderoba je, naime, sve do nedavno, bila spajz.

Naoko sasvim obična, zaboravljena na kraju hodnika ili između soba na spratu, garderoba je prodavnica rabljene robe i nevinih tajni svih generacija kojima je kuća dom. One manje nevine tajne, ako ih ima, nisu na prodaju. A nadju se, nevjesto skriveni u unutrašnjem džepu oćevog kaputa, odresci karata za kino o kojima mati, jos uvijek, nista ne zna. Ona, pak, u crnima, koznim cizmama, jesenska kolekcija od preklani, krije stranu valutu, novac koji s vremena na vrijeme izvuće iz njegovog ili svog novćanika i za koji vjeruje da će joj jednom trebati. Kad se prestanu igrati zmire i preko noći postanu tinejdžeri, djeca u garderobi kriju jeftine cigare, kondome kojima je istekao rok upotrebe i sitnice koje su ukrali od najboljih prijatelja.

U garderobi se sakriju igracke koje život ne dijeli ni sa kim ali ih ipak zaboravi: kljućevi od auta, najdraže pinkalo, srebrne mindjuse, karmin, suncane naoćale, znanke, narukvice, svjezina rane jeseni i duboko u cipeli, tamo gdje ljudsko oko nikad ne dopire, znoj od prošlog ljeta. Kad znoj izlapi kroz rupu u gumenom djonu, cipele se bace na tavan.

Tavan je zona vjećitog sumraka, omedjena paucinom. U gustom polumraku nazire se sve ono sto nikom više ne treba: singl-ploće i gramofon, otrćane ponjave, dućek na pumpanje, crne peraje i hrdja sto je nagrízla baglame na vratima iza kojih je vrijeme zatvoreno, usamljeno, osudjeno na doživotnu robiju. Kad mu donesu neku igracku, zgrabi je i prekrije prasinom od dva cola, da više nikad ne ugleda svjetlo dana. Zato se djeca boje tavana sve dok ne odrastu i smognu hrabrosti da udju i

ostanu neko vrijeme, dovoljno dugo da osjete zadah desetljeća što su prošli. Jer kad čovjek razumije, onda se ne boji.

Nijedna soba u kući nije tako intenzivna niti tako iskrena u svojoj ljepoti kao dječija soba. Igračke unikati, neponovljiva remekdjela slučajnosti i osamnaest karatna sreća čuvaju se u magičnim kutijama ispod kreveta u uglu te sobe. To je jedina soba u kojoj se u dragim ostacima prošlosti jasno naslućuje budućnost pa se roditelju zato čini da mu je svaki naredni osjećaj trenutka kad u tu sobu udje, odnekud poznat: iz davne želje, iz sinocnjeg sna ili iz vlastitog djetinjstva. Dječija soba je ilustracija smisla, uradjena hijeroglifima pisanim dugim prstima popodnervog sunca po tepihu na sred sobe, figurama od plastelina i crtežima obojenim flomasterima. U ravnoteži njenih boja i skladu predmeta stoji istina o sreći, ona nikad dovršena priča o kojoj igracke dječije sobe samo što progovorile nisu, priča koja će se nastaviti u nekoj drugoj kući, nekad i negdje.